

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 20 kr., za pol leta 2 gld. 20 kr., za četert leta 1 gld. 15 kr. V tiskarnici sprejemana na leto 3 gold. 60 kr., za pol leta 1 gold. 80 kr., za četert leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXIII.

V Ljubljani 21. prosenca 1870.

List 3.

Credo zavelje kristjanu v sedanjih časih.

(Msgr. Dr. Gaume.)

XIII. Deseta težavnost: preganjanje.

1. Kakor se ob času viharja na morji val kopiči na val, da nazadnje valovje prikipi in buta ob verhove skalnatih bregov, tako so se vse obrekovanja, zasramovanja in gerdenja, strupeni spisi in domači prepiri pridervili do cesarskega prestola, na katerem je sedel kak Neron, Domicijan, Decij ali Dijoklecijan, in tudi ti so sprejeli to misel, da kristjan biti je toliko kot zaničevavec vsega obstoječega, kalivec očitnega in domačega miru. Tudi vladarji so kmalo postali te misli, da kristjani so sploh brezbožniki, ki njih bogove dražijo, tiste po njih misli mogočne bogove, ki varujejo mogočno Romo. In če je sovražnik v deželo silil, če je bila kje zmagana vojska rimljanska, če je nastala povodenj ali suša, naj je bil potres ali lakota — vsega tega so jim kristjani krivi (to je bil navadni krič)!

2. In da bi pokončali te sovražnike države (kakor so si jih mislili paganski cesarji), ukazali so tiste strašne preganjanja, ki so slehernemu znane, in ki bi bile, po človeško misliti, gotovo v kervi zadušiti morale keršanstvo. Ali samo moriti jih, to ni bilo nič posebnega, ljudi klati so vidili pagani vsaki dan; — zmislili so si razne strašne terpinčenja, trinoštva, da človeka mraz strese, če le misli nanje. In za tiste, ki so se jim zdeli sovražniki vsega postavnega in obstoječega, za tiste se jim nobeno terpinčenje ni zdelo prehudo. To je bila misel paganske gosposke — in po tem so ravnali.

3. Tukaj so jih s šibami bili, tam na tezo napenjali ali z železnimi kljukami jim meso z života tergali. Tukaj so jih žgali, zopet drugej na križ pribijali. Metali so jih zvezane pred divje pse in izstradane leve. Pokladali so jih na razbeljeno železo, metali jih v razbeljeno olje, ali so jih dušili v dimu, počasi pekli nad žerjavico. Tudi med mlinskimi kamnji so jih drobili, jih na kosce sekali in žive pokopali. Nočejo jih urno in koj moriti, le počasi počasi jih k smerti terpinčijo. Tudi še celo rane jim celijo prav skerbno, pa le zato, da jim jih na pol zaceljene zopet raztergajo.

4. Pagani veselja poskakujejo, ko vidijo mesariti kristjane, in še mertvim ne privošijo pokoja. Da bi drugi trupel kristjanov mučenikov ne dobili, metali so jih v podzemeljske rupe, jih žgali in pepel na vse vetrove trosili, .. da bi tako kar vsak spomin na ranjcega pokončali. — Potoke kristijanske kervi je že poteklo, pa divja kervižejnost preganjavcev še ni potolažena. Iz glavnega mesta Rima širi se preganjanje po deželi in divja od kraja do kraja — skoraj do konca takrat znanega sveta. Pa to splošno preganjanje ne terpi nekaj

dni ali tednov; — cele 3 stoletja teče nedolžna kri v potocih.

5. In kakor kristjana ni družega čakalo kot ogenj, meč, smert, tako so preganjavci od druge strani kar obsipali z bogastvom, častjo in mogočnostjo tiste, ki so odpadali od Kristusove sv. vere, tiste ki so se zbal kervavega terpinčenja in so malikom darovali.

In tako vidimo, da paganski svet vse žile napenja, da bi s sveta pokončal ime Kristusovo. Morala je sveta in edino-prava vera premagati sovražnike skrivne in očitne, domače in ptuje, učene in neolikane, strupeno obrekovanje in divjaško silo — sovražnike od vseh strani! In keršanstvo jih je vendar vse premagalo, — kar je bilo nemogoče videti, to je storilo keršanstvo: svet je spremenilo. In zdaj je ni več dežele, kjer bi se Kristusovo ime ne častilo! Od kod, prašam, je moč, kaj tacega dognati, če ne naravnost in očitno Božja?

Kdo je prost ali svoboden in kdo suženj?

Kolikokrat in kako silno slišimo svobodo hvaliti! Kaj je ta prostost ali svoboda? Mehkužni in dostikrat taki, ki menijo nekaj bolj učeni biti, želé nekake prostosti, kakoršne še nikoli ni bilo na svetu in je ne bo. razun za tiste, ki hočejo živeti kakor mezgi, ki pa se je bati, da bodo tudi umerli kakor mezgi.

Ktera je tedaj ta „mezgovska svoboda?“ Verovati, kar se komu ljubi; živeti vse po mesu, kakor se komu zdi: v mavharskem zakonu ali v nikakoršnjem zakonu mesenost pasti; jesti tudi v petek svinjino novi svobodi na čast; Kristusovega namestnika po judovsko zasramovati in svojo mater cerkev po iškarjotovsko izdajati: sploh resnico in čednost v blato teptati, pregreho pa na zlati prestol posajati brez strahu in kazni. To je njih sreča, to so njih nebesa na zemlji.

Je pa mar to res prostost? Tako res ne, kakor res je Jezus križ nosil in ga nositi učil. Kakošno prostost je učil Zveličar? Sv. Janez piše, da je Kristus nekdam jude učil in svaril, in „veliko jih je vanj verovalo.“ Potem še le, ko so verovali, jim je tudi povedal, kako bodo pravo prostost dosegli. (Brez vere tedaj še za prostost zmožni niste. Ali slišite, prostoduhi?) Rekel je tedaj Jezus: „Ako bote vi v moji besedi ostali (če bote stanovitni v veri in ne odpadniki), bote moji pravi učenci; in spoznali bote resnico, in resnica vas bo proste storila.“ Tedaj še le po spoznanji, sprejetji in ohranjenji resnice, prave vere, postave keršanske, pride tudi prostost. Ta imenitni dar pride po stopinjah, ne z enim skokom; um in serce mora nanj pripravljeno biti. To je učil Kristus; le berite evangelij. (Jan. 8, 30 id.)

Mislite pa, da so ga zraven stoječi farizeji umeli ali umeti hotli? Kaj še? Zavili so precej na drugo stran, kakor taki, ki so nalaš glubi za resnico. Rekli so namreč: „Nikoli nismo bili sužnji; kako tedaj praviš: prosti bote?“ Zdaj pa jim je Jezus s prisego zaterdil, da suženj je grešnik, in sicer naj revniši suženj med vsimi stvarmi na zemlji: suženj greha. Rekel je namreč: „Resnično, resnično, vam povém: vsak, kdor greh dela, je suženj greha.“ Da Zveličar ne govori o malih pogreških in slabostih, brez kakoršnih nihče ni, tega umnim ni treba pojasnovati, ker sicer bi nekaj obetal, kar na zemlji ni; ampak o prederznih grešnikih in samopašnikih, ki se nočejo podvreči pod „sladki jarem“ sv. vere in njenih dolžnost, temuč le po svojih željah živé. S tem je menda Zveličar pač zadosti zaznamnjaj tudi prostost dandanašnjih svoboduho. Vi ste po tem nauku „sužnji greha“, in ker sv. pismo uči, da oče greha je satan, torej ste naj črnejši, „mračnjaki“, — ravno to ste sami, s čimur druge pitate.

Ogled po Slovenskem in dopisi. Prošnja.

Od kar nam je umerl izverstni skladavec milih napevov g. Rihar, pride le redkoma kaj muzikalnega na svitlo. Kaj je temu vzrok? Berž ko ne to, ker je izdaja muzikalij draga, kupcev pa gostokrat tako malo, da se še tiskarni stroški ne splačajo, da ne govorim od truda pisateljevega. — Da v svojo lastno škodo nihče rad ne dela, je tudi očitno. Da bi mogli skladatelji svoje in druge izdelke na svitlo dajati, treba je, da jih drugi podpirajo s tem, da njih dela kupujejo.

V ta namen naj bi imela vsaka farna cerkev muzikalno bukvarnico, v katero bi se lepe muzikalije kupovale in vverstovale. S tem bi se tudi temu v okom prišlo, da bi ne bilo treba novemu orglavcu po vsih kotih iskati pesmic in napevov, ki jih je njegov sprednik imel, pa pri svojem odhodu drugam saboj vzal, ker so bile njegova lastnina. Ali kaj, da so še skoraj bele vrane take bukvarnice pri nas!

Od več strani pa se čujejo glasi in želje se razodevajo po novih pesmicah in napevih, in znano mi je, da mnogo prav lepih in izverstnih cerkvenih pesmic in napevov je še raztresenih med slovenskim narodom in pri skladateljih in sploh prijateljih lepega cerkvenega petja. Zatoraj sem sklenil lepe cerkvene pesmi z napevi nabirati, in sicer iz vsih slovenskih pokrajin, ter zbirko ali „pesmarico“ o svojem času na svitlo spraviti. Da bi bilo pa to delo popolniše, se obračam tukaj do vsih slovenskih skladateljev in prijateljev lepega cerkvenega petja z vljudno prošnjo, da bi me hoteli v mojem početju podpirati, in mi v ta namen pošiljati prav obilo napevov, kakor: „Pred Bogom pokleknilo;“ napevov k pesmam od sv. Obhajila, Matere Božje; za blagoslov, Tantum ergo, Ofertorij itd., tudi od svetnikov in svetnic. Le z združenimi močmi se dá kaj zdatnega storiti.

Prosim pa, da bi tudi drugi slovenski časopisi to občinstvu naznanili.

Napevi in pesmi naj se mi pa pošiljajo po pošti z napisom: Anton Kunšič, učenik v Dolenji vasi, pošta Ribnica. (Reiniz, Krain.)

V Dolenji vasi, 6. prosenca 1870.

Kardinal Reisah, ki je 23. grudna umerl, je bil l. 1800 rojen v Roth-u na Parskem. Bil je učen, prav priljuden in na dolgo in široko po svetu spoštovan gospod. Nikoli ne bom pozabil, s kakošno gorečnostjo in zanimivostjo nam je l. 1856 po lateranskem muzeju razlagal ondi shranjene starodavnosti. Učena protestanška

gospá mi je pred nekaj leti toliko vedila besedovati, kako da katoliška vera ni več prvotna vera, temuč je veliko novega pridobila, in kdo vé, kaj še? Ni ji bilo na konec priti. Ko sem ji pa povedal ravno, kar nam je med drugim Reisah razlagoval, namreč, da sem vidil v kamnih iz prvih stoletij vsekano in ohranjeno sv. mašo, vice in marsikaj, kar nam protestantje za novo štulijo: takrat še le je umolknila. Umerla je nedavno — ko katoličanka. Bog ji daj večni mir! Med drugimi je bil Reisah tudi korektor pri bukvah za jutrodeželske obrede, kar kaže, da je mogel tudi v zadevnih jezikih najden biti. Posebno veliko veljavo je imel pri papežu in gotovo bi bil veliko koristil sedanjemu zboru. Pa veliko je že delal, zato ga je Bog na plačilo poklical.

Z Dolenskega. (Misijonski spomini.) Veliko je bilo že ss. misijonov po Slovenskem. Čast in hvala Bogu za nje! Bog pa tudi daj, da bi skorej bili povsod, kjer jih še ni bilo; pa da bi se kmali tudi ponovili tam, kjer so že bili! Povsodi, kjerkoli je bil sveti misijon, se še spominjamo lepih, toliko tehtnih, pa tudi toliko serčnih nauk, ki so res, kar je priprost hlapec rekel, kakor „sila Božja“ presunjevali serca vernikov. In blagor mu, kdor nikoli ne bo pozabil vtisov teh nauk! To je pa že prirojeno slehernemu človeku, da si želi kaki spomin od tega, kar mu je mično in tehtno. Kadar in kodarkoli so gg. misijonarji slovo jemali, povsodi so zvesti poslušalci njihovih presunljivih govorov se jih tili in celo solzé točili, in vsaki si je preskerbel križec ali kako svetinico, ali tudi svoj rožni venec (roženkranc), kterege je pri sklepu sv. misijona dal blagosloviti v vedni, nepozabljivi spomin, pa tudi svoji duši v velik prid zavoljo odpustikov, ki so sklenjeni s takim blagoslovom. Poseben lep in drag spomin je vsim „misijonski križ“, pred katerim povsod še zdaj pobožni častivci tako radi molijo. To vse nas opominja zatega časa sv. misijona.

Marsikdo pa bi bil konec misijona še naj raji poslušal za blagor naših duš toliko vnete gg. misijonarje, in težko mu je bilo pri sercu, ko je slišal pri sklepem govoru toliko presunljivi, toliko pomenljivi „z Bogom!“

Marsikdo bi bil pa tudi rad izrekel preserčno hvalo in zahvalo njim, ki so mu pretresli njegovo mlačnost, ga zdramili iz pregrešnega spanja, mu odkrili vse serčne rane, mu pokazali njegove skrite, že morebiti pozabljene pregrehe, in mu naznanili gotovo dušno zdravilo ter ga tako pripeljali na pravo pot — pot sv. pokore. In vest mu je postala zopet mirna; v njegovo serce je prišel sveti pokoj, ki mu ga ves svet z vsim svojim puhlim razveseljevanjem nikakor dati ni zmožen.

Ali te in tem enake želje, akoravno zares dobre, v Božjih očeh zasluživne, so ostale le želje; in sicer zato: ker čas, odmenjen svetim vajam, je pretekkel; hvale pa in zahvale te za Božjo čast in zveličanje naših dni toliko vnete gg. misijonarji ne potrebujejo in ne išejo, dobro vedoč, če bi zavoljo hvale naše delali ali je pričakovali, da bi njihovo delo ne imelo ne pravega namena in ne pravega vspeha. Zakaj oni išejo le poviševanja Božjega kraljestva in zveličanja naših duš.

Da bi torej takim pobožnim željam, ktere vi, preljubi Slovenci! gotovo v svojih sercih imate, saj nekoliko vstregel; da bi namreč misijonskih nauk nikoli ne pozabili, da bi si jih večkrat v spomin zaklicali ter po njih živeli; ravno tako pa se gg. misijonarjem hvaležne skazovali, ker bi delo, o sv. misijonu pričeto, nadaljevali, zato sem pglavitne misijonske nauke v bukvice spisal (po bukvah učenega jezuita o. Ant. Merk-a).

Slovenci! posebno, kteri ste sv. misijon že imeli in dobro veste, koliko vam je ta sveti čas koristil, prebirajte te bukvice prav pridno; prebirajte jih večkrat, pa premišljeno, in zagotovim vas, da vam ne bo žal, kakor nobenemu ni bilo žal, da se je vdeležil sv. misijona.

če se ga je le resnično vdeležil. Mnogi so blagrovali in blagrujejo čas sv. misijona. Tako bote gotovo tudi enkrat blagrovali trenutke ali ure, v katerih bote pobožno prebirali dobre bukve „misijonskega spomina,“ v katerih najdete jedro vsih misijonskih pridig. — O da bi te bukve pač poboljšane obilno poterdovale, poterte oserčevale, skesane spodbujale, mlačne pretresovale, terdovratne pa presunjevale! Bog, ki dobro prične, naj tudi dobro podpira! In Marija, naša ljuba Mati, naj nas varuje, naj nas vodi po pravi poti v sveti raj! Vse naj bo v čast Božjo in našim dušam v zveličanje! J a n e z.

Iz sloveno-bistriške okolice, 11. pros. (Nekaj kvasa še iz starega leta.) Ko sredi adventa neki dan pridem v slov. Bistrico, vidim listonoša prav skrivnostno s polo iz hiše v hišo jo drobiti. „Kaj parca pa že zopet kujejo v tem mestu, polnem slavnih del?“ si mislim. Podpisovali pa so takrat denarno pomoč za Garibaldov shod v Neapoli, za tiste plašarje, ki so katoliškemu zboru v Rimu kljubovali, in nabrali res kacij pol-osemnajst gold. „zidarju“ Zimmermannu popotnice. Znamnja pa o ve za take namene tako darežljive Tobijase so gotovo to, da si niso upali na polo razločno zapisati svojih imen, temuče so svojo „blagoserčno“ darežljivost skrili za mnogotere nerazumljive cifre in morske tace. To je ali tolika ponižnost, ali moč prepričanja za svojo reč, ali pa moč tenke vesti. Tedaj gotovo še ni obupati nad tacimi katoličani. Pravijo, da ondi v B. toliko reči, toliko potrebnega popravila čaka, da ne vedó, ktere bi se naj pred lotili, zato je iz take zadrege si pomagati naj modrejše, že za prvo penez v lužo vreči. Jeli jih je zdaj tega sram, ko jim je „precartani“ ljubljenc za 17 in pol gold. sramote za odpustke iz Neapola nazaj prinesel, še nisem čul.

Temu dogodku, kateri prav jasno spričuje dušno dre-moto in plitovstvo tako zvanega srednjega stanú — nasproti, bilo je kaj veselo gledati, kako obilo se je verno ljudstvo vdeleževalo procesij za svetoletne odpustke. Bile so tako dolge, da so se čudili še oni, ki bi naj rajši, naj bi duhovniki z ministranti sami s procesijo šli.

Na Štefanovo se je v Bistrici bokeljski punt v ma-lem bil. Razložek je le tá, da ondi niso avstrijski der-žavniki avstrijskim brambovcem členkov rezali, marveč na opak vojšaki unim. Iz vzrokov, pri tacih žalostnih dogodbah po zakotnih kerčmah navadnih, se v neki ta-kovi husarji in topničarji kervavo spopadejo. Klali so se, da je vse lilo. Kerčmarja, ki je miril, so natolkli, da so ga komaj oživili. En husar z razklano glavo je v bolnišnici kmalo umerl, drugi še menda ne. Koliko je zatajenih ran, se ne vé? — Kaj pa bi počeli brambovci naši? Lep pisan čas imajo, z dobrim živežem jih pa tudi oskerbuje njih varvancev žulova roka. *)

Zastran kat. društev je pač undan gosp. dopisnik iz Maribora pravo zadel, primerjajoč par kmečko-vaških kat. društev podlesni veternci, „ki se prav ne upa iz-pod zimske odeje na merzli veter malega travna.“ Pač res. — Kaj si je pa tudi kos velicega upati, malo dru-štvo nekterih umnih kmetov? Nekoliko tihega poduka po domače, pa je vse.

Katoliški društvi, vsaj v slov.-bistr. okolici, sicer ne hirate, ako se to smé sklepati iz tega, da se je v poslednji precej pridno obiskovani 10. seji 2. jan. v N. Vesi zopet nekoliko novih udov oglasilo. Vendar pa so posamne društva le potočki v puščavi, ki sicer časek mirno tekajo, potem pa spet pod vročim peskom zginejo in velikih planjav rodovitih ne delajo, dokler niso žile enega serca, hčerice ene matere, ki jih poživlja.

Naj še povem, da je zidarski „lérfantek“ čez nem-

škega pridigarja v Bistr., če sem prav čul, v „Marib. Ztgi.“ malo resnice povedal, pa veliko lagal zarad neke časnikarske pridige na Štefanovo. Radovali so se že ne-kteri, misleči, da jim bo zarad tega jeze in tuge kar serce počilo; oni pa so še le prav serčno veseli, — sej se tudi umni zdravnik zadovoljen smehlja, kadar se ometeni bolnik zavolj bridkega pa vspešnega zdravila dère.

Na kihanju pa se pozná, da je kadilo zdravo in pravo. Tako in enako kašljanje po izraelskih časnikih naj bo sploh vsim duhovnikom le v tolažbo, kajti dan-danes je ono eno naj gotovših znamenj, da svojo dolž-nost zveršujejo.

Italijanska mladina je o začetku vesoljnega zbora poslala sv. Očetu Piju IX prelepo adreso ali pismo pod-ložne vdanosti in ljubezni. Podpisanih je dolga versta iz „družbe italijanske katoliške mladine“, veči del doktor-jev, učenih in iz višjih deržin, ki v imenu „vsih“ dru-zih laških katoliških mladenčev naznanijo svojo neob-mejeno vero in se popolnoma podveržejo nezmo tliji-vim sklepom Vatikanskega zbora. — Ali bi ne bilo svetovati, da naj se tudi pri nas začne mladina bolj goreče v „katoliške družbe“ zbirati, ktera bi se med drugim z branjem dobrih bukev in ča sni-kov zapeljevanja varovala, pa tudi svoj glas „zdrazeno“ povzdignila zoper hudobne mavtarje in laziliberalee?

Iz Rima. (V. pismo. Konec.) 1. januarja. Bog nam daj srečen začetek in srečen konec novega leta 1870! To si vošimo eden drugemu. To vošim jez vsim bral-cem predrage „Danice“ To vošilo pošiljajo tudi vsi višji pastirji svojim ovčicam, od katerih so po telesu lo-čeni, ker bivajo pri vesoljnem zboru v Rimu, — po duhu pa so gotovo vsaki dan prav velikokrat med njimi, ktere jim je Bog izročil, ker oni so postavljeni, da vla-dajo cerkev Božjo.

Med drugimi sta ravno tih misel prevzvišeni go-riški nadškof in teržaški škof hotela prvi dan no-vega leta v stari sprelepi in veličastni baziliki sv. Pavla zunaj Rima vsaki svojo čedo pri sv. maši priporočiti Najvišjemu; toda prevzv. nadškof, nekoliko premrazenj, si niso tje upali, tedaj so sv. mašo opravili doma; ter-žaški pa so se podali na pot (cerkev je od našega sta-novališča okoli pol druge ure daleč) ter sem tudi jaz šel z njimi.

Cerkev ta je neizrečeno lepa in veličastna. V ve-likosti je šesta med keršanskimi cerkvami na svetu; zastran lepote nekterim še bolj dopade, kakor pa ve-likanska cerkev sv. Petra v Rimu. 80 marmeljnatih stebrov deli cerkev v pet čolnov; stene so vse prevle-čene in tla skoz in skoz pokrite z drugim prelepim marmeljnom. — V sredi cerkve je kraj, kakih 7 čev-ljev globok, podolgasto-okrogel, odločen in v dnu stoji ol-tar (Confessio), v katerem so svetinje od sv. Pavla pokopano. Nad tem oltarjem pa se razširja marmeljната štirioglasta streha, podpirana s štirimi stebri na štirih krajih. Nad oltarjem, ki stoji v dnu votline v sredi cerkve je po-stavljen drugi oltar iz prelepega belega marmeljna. na katerem berejo sv. mašo sami sv. oče in nobeden drugi ne. Na oltarju, ki je v votlini, so tedaj prevzv. škof teržaški prvi dan novega leta sv. mašo brali ter svoje ovčice v tem sv. kraju Bogu in sv. apostelnom pripo-ročali. Precej po njih maši je bilo tudi meni dovoljeno na tem sv. kraju dar sv. maše Bogu opraviti, kar sem si štel v veliko čast in v obilno veselje.

Popisati to lepo baziliko bi bilo predolgo in bi tudi ne bilo prostora; le toliko opomnim, da človek, ko v njo stopi, ostane osupnjen in ne vé, kam bi naj pred oči obernal; zakaj vse se bliši od pregladkega marmeljna — zlatnine, — vse je drago, vse naj umetniše izdelano, kar le more biti, in veličastno, — in ob enem toliko-

*) Gotovo ena prvih dobrot na vse strani bi bila, ko bi se vo-jakom povsod za delo skerbelo, kadar nimajo svojih vaj. Kako žalostno in škodljivo je mladim ljudem pohajkovati brez dela! Vr.

šen prostor, da se oko zgubi v njem in ne vé, kaj bi naj bolj ogledovalo.

4 stebri iz alabastra nad grobom sv. Pavla so darilo rusovskega cara Aleksandra, druge štiri stebre, od unih, ki nosijo visoko streho sredi cerkve nad omenjenim grobom, je poslal egiptovski kralj Mehemed-Ali. Zgorej omenjenih 80 velikanskih marmeljnatih stebrov so ulomili na gori Simplon-u in jih v Rim pripeljali.

Popoldne prvega januarja so obiskali goriški nadškof pokopališče sv. Jerneja, ktereга truplo leži v cerkvi ravno tega imena pod velikim oltarjem. Cerkev je v tri dele po dolgem razdeljena v dveh verstah marmeljnatih stebrov, in ima lepe podobe iz mozaika izdelane.

Lepe jaslice smo vidili v ti cerkvi, in veliko otrok pred njimi, ki so eden za drugim stopili na oder ter s povzdignjenim glasom govore imeli do Deteta Jezusa v jaslih. Pričujoči so jih zvesto poslušali ter ob koncu slehernega govora ploskali z rokami. Ta navada je tu v Rimu po vseh cerkvah, kjer imajo jaslice.

Na to so šli nadškof v cerkev sv. Cecilije, ki je zidana na kraju, kjer je bila nekdašnja palača imenovane svetnice. Še je viditi sobo, kjer je imela svojo kopvo, in kjer je bila obglavljena. Pod velikim oltarjem je prostor s tremi oltarji, in ravno pred srednjim izmed njih v zidu leže košice sv. Cecilije. Cerkev obdaja od treh krajev samostan benediktinaric, kateri ravno tako stoji na kraju posestva sv. Cecilije. Ta cerkev je zelo stara, ker je bila zidana leta 230 po Kr., popravljena l. 821 in ima obliko bazilike; tri čolne, in v sredi konfesijo, to je grob, nad katerim je oltar s sv. Rešnjim Telesom. (V ti cerkvi v grobu sv. Cecilije pod velikim oltarjem sem bral sv. mašo 3. t. m. Prav iz serca sem priporočal Bogu in sv. Ceciliji svoje nekdanje duhovne sinove in hčere.)

4. januarja. Danes sem bral sv. mašo v baziliki sv. Jerneja, pri velikem oltarju, ki je postavljen ravno nad grobom imenovanega apostelja ter sem molil tudi za višjega pastirja ljubljanskega, katerih patron je ta apostelj.

Ta dan je bila kongregacija (zbor) škofov v baziliki sv. Petra o dogmatičnih rečeh; že blizo 20 škofov in nadškofov iz vseh krajev svetá je govorilo o tej reči, vendar še ni dognano vse, kar ima vesoljni zbor določiti v tem oziru; tedaj tudi ni mogoče, kakor je bilo od začetka zbora odločeno, že 6. januarja pri drugi vesoljni seji dekretov v dogmatičnem oziru očitno naznaniti.

Zadnji škof, ki je govoril, je bil škof v sv. Galu na Švicarskem, ktereга zgovornost je sosebno znamenita, in glas njegov se je razlegal po vsi baziliki, kolikor tudi je velika.

Ta dan sem se soznanil s škofovimi tajniki iz Buenos — Aires-a iz Amerike, iz Konstantinopola (Carigrada), iz Kartagene na Španjskem, iz Firence, iz Aleksandrije v Egiptu, in iz Tatarije v Aziji. Kadar talijanski in francoski jezik več ne pripomoreta, se pogovorimo po latinsko; in kaj znamenito je pozvediti po tistih pogovorih mnogotere verske šege, ki so v navadi tu in tam po svetu. — Take znanja in taki pogovori mi naznanijo, da so povsod po svetu dobri duhovni, ki skerbijo za prid svojih čed; — nič se torej ne bojmo, vere je povsod veliko, — Bog svoje cerkve ne zapusti.

Sklenili smo se z omenjenimi duhovni v serčno prijaznost ter si obljubili za vselej moliti eden za drugega.

Popoldan tega dne so prevz. nadškof obiskali cerkve „Maria degli Angeli“ (ki je zidana na kraju, kjer je Dioklecijan imel svojo kopalnico; velikanska prekrasna cerkev), in cerkev Marije Zmagovalke, ki je majhna pa vsa s predragim marmelnom prevlečena cerkev. Kardinal nadškof Ravšer ima ime od nje. Na večer so

zvonovi vseh cerkvá (več sto njih) velicega mesta svoje mile glasove razširjali po mestu in tje čez mesto v bližnjo in daljno okolico, in vsem prebivavcem živo v spomin klicali — ljubezen, s katero so Modri hiteli k jaslim. Poslušal sem brenčanje in bučanje zvonov na griču kapitola — Ara coeli, in milo mi je bilo pri sercu, ko sem premišljeval to, da še veliko veliko duš je, katerih serca ta glas zvonov ne gine, ker Jezusa še ne poznajo.

6. januarja. Danes zjutraj o poli sedmih je topov grom naznanjati pričel slovesnost razglašanja Gospodovega. Na vse zgodaj je brez števila voz in kočij derdralo sem ter tje, ker danes je bila druga seja vesoljnega zbora in veliko veliko ljudi se je že zgodaj zbralo v baziliki sv. Petra vidit slovesnost današnjega dne.

Ob deveti uri so peš in v vozeh došli prečastiti cerkveni očetje v baziliko, in preteklo je dobro uro, preden so bili vsi zbrani.

O poli desetih so prišli sv. oče v velikansko sobano zbora, so se usedli na svoj prestol in tedaj se je pričela slovesna sv. maša pri oltarju, ki je nalašč za čas zbora v sobani postavljen. — Opravljal je sv. mašo kardinal Patrici.

Med sv. mašo so bili sv. oče celi čas na svojem prestolu, samo med povzdigovanjem so klečali pred oltarjem na kraju, ki je bil v to odločen.

Sv. Oče so imeli „pluvijal“ veliko dalji, kakor so sami veliki, tedaj so ga njih domači duhovni na štirih krajih mogli vzdigovati, kedar so hotli od enega do drugega kraja iti; — na glavi so nosili zlato mitro.

Po sv. maši so pred prestolom sv. oče poklekli, obrnjeni proti sobani in proti vsim škofom, ter so se litanije vseh svetnikov tako pele, da je en pevec naprej pel in vsi škofje so z enim glasom odgovorjali. Po besedah: „ut domnum Apostolicum . . . .“ so se sv. Oče vzdignili ter so z besedami: „ut hanc sacram synodum oecumenicam benedicere, consecrare et conservare digneris“ — trikrat blagoslovili pričujoči zbor škofov. Imeli so visoko zlato palico s križem v levi roki, z desno so blagoslovili.

Po litanijah so sv. oče še neke molitve opravili, po tem se je bral prepevaje sv. evangelij: „Kjer sta dva ali trije zbrani v mojem imenu, sem jaz sredi med njimi . . .“

Sv. oče so zopet poklekli ter s čverstim glasom zapeli „Veni creator“ — pridi sv. Duh — ter so se v spevanji te pesmi verstili škofje s papeževimi pevci.

Po vsem tem so sv. oče še peli molitev k sv. Duhu — in na to je škof di Fabriano spoznanje vere (professio fidei) glasno bral. Ko je vse razložno in s povzdignjenim glasom prebral, so vsi pričujoči kardinali in škofje eden za drugim tako na to spoznanje vere prisegli, da se je vsaki med njimi posamesno sv. očetu približal, ter prisegel z besedami: „Jaz N. obljubim, sklenem in poterdim po besedah branih, kakor naj mi Bog pomaga, in ta sveti evangelij;“ na to je sv. evangelij kušnil.

Ta prisega je terpela celi dve uri in pol, slovesnost pa od devetih do dveh popoldne.

Ko so prečastiti škofje prisekali na katoliško vero, mi je solza zalila oči gledé na može, ki so polni žive vere, in želel sem raji viditi prisegati na sv. katoliško vero tiste kristjane, ki omagujejo, ki jih prederzni in nesrečni krivoverci motijo zdaj s popačenimi bukvami sv. pisma, zdaj s priliznjenimi besedami, zdaj z darovi v denarjih in drugač.

O vsi vi, ki omagujete, ki vas moti n. pr. tista kriva vera, od ktere je Luter sam govoril: „v ti veri je lahko živeti, pa težko umreti,“ pridite ob času vesoljnega zbora v Rim, in ozrite se na zbrane škofo ce-

lega sveta; ali pa če ne morete tega, se v duhu preselite v vesoljni zbor, in spoznali bote, da le ta cerkev je prava, da le njene resnice so tiste, ki jih je Kristus oznanjal, in da zunaj nje v nobeni veri ni miru in ne dušnega pokoja, tudi zveličanja ne.

„O pridi sv. Duh in razsvetli nesrečne naše brate, da se zedinijo z nami!“ Ta misel, ta želja, ta prošnja me je danes spreletela sto- in stokrat med tem, ko sem s solznimi očmi gledal zbrane očete vesoljnega zbora.

V odbor za pretresovanje o cerkveni disciplini so izvoljeni naslednji nadškofje in škofje:

Mac-Closkey, nadškof v Novem Jorku; Ulathorne, škof v Birminghamu; Mac-Hale, nadšk. v Tuamu; Sabastida y Davalos, nadšk. v Mehiki; Monserrat y Navarre, škof v Barceloni; Yusto, nadšk. v Burgosu; Arrigoni, nadšk. v Lukanski; Baillmargon, nadšk. v Quebecu; Ballerini, patrijarh v Aleksandriji; Plantier, škof v Nimes-u; Montpellier, škof v Liegi; Marilley, škof v Gentu in Sozani; Wierzchleyski, nadškof v Levovu; Stahl, škof v Würzburgu; Huerta, škof v Puni; Filbion, škof v Le-Mans-u; Zwerger, škof Sekovski; Sergent, škof v Quimper-u; Heiss, škof pri sv. Križu v Ameriki; Ricciardi, nadškof v Reggii, Meurin, škof v Askalon-u; Guttadauro od Reburdone, škof v Caltanissetti; Marini, nadškof v Orvieti; Aggarbati, škof v Sinigaliji.

V odbor za zadeve raznih redov (degli ordini regolari) so izvoljeni:

Fleix y Solans, nadškof v Taragoni; Raess, škof v Strasburgu; Saint Marc, nadšk. v Rennes-u; Blanco, škof v Avili; Derry, škof v Konfurtu; Dusmet, nadšk. v Kattanii; Cantimori, škof v Parmi; Checa, nadškof v Quiti; Fürstenberg, nadškof v Olomovcu; Pooten, nadškof v Antivari; Micalek, škof v Citta di Castello; Rvau, škof v Buffalu; Spilotros, škof v Tricariku; Angeloni, škof v Urbinu; Moraes-Cardoso, škof Faronski; Leonrod, škof v Eichstätt-u; Clifford, škof v Cliftonu; Solzano, škof v Tanes-u; Faiec, škof v Bruges-u; Garrelou, škof v Nemesi; Calabiano, nadšk. v Milani; Chajjat, nadškof v Amadiji med Kaldejci; Willi, škof v Antipatru; Ghilardi, škof v Mondovi.

Bil sem večkrat skupaj z mil. g. škofom Mrak-om. Čul sem iz njih ust, kako hvaležni so svojim dobrotnikom na Kranjskem. Vendar pa sem čutil, da bodo oni v velikih potrebah, ko se vernejo nazaj v svojo škofijo. Tedaj — ne da bi oni od tega kaj vedili — naj jih priporočim dobrim dušam.

Med škofi, ki so k vesoljnemu zboru prišli, sta umerla, zunaj unega iz Galicije, škof Panamski iz Amerike, Vasquez, in škof iz Foggie, Frascollo. Naši prevz. škofje, cele Ilirije, Stajerski, Dalmatinski in Beneški, ktere večkrat vidim in imam čast sem ter tje z njimi biti, so vsi popolnoma zdravi, obišejo se večkrat eden drugemu ter se pomenkvaajo prijazno med seboj.

Zastran popotvanja v Rim naj tistim v. č. gg. duhovnom, ki mislijo sem priti, to-le opomnim: Stanovanja so zdaj mesca januarja prazne in se po ceni dobivajo; mesca februarja pa, ko začne Angleži semkaj dohajati, in ko se razstava prične, bo vse dosti bolj drago. Vem za nektre stanovanja s štirimi, šestimi, osmimi sobami. Ko bi se po štirje, pet, šest duhovnov ali pa gospodov družih stanov združilo, bi zamogli prav dobro izhajati. Hrana pa je dobivati pri nemškem gostilniku (oštirju) prav dobra opoldne za dva ali tri franke, da se človek lahko najde. Od začetka, dokler tega nismo vedili, smo morali mi tuje marsikaj drago plačevati. — Zraven pa je tudi železnica precej veliko cene pri vožnji odpustila.

Iz Rima. 7. januarja. (VI. pismo.) K poprejšnemu pismu naj pridenem to-le razjasnenje:

Določeno je bilo, da v II veliki seji vesoljnega

zbora, to je 6 januarja, se bodo „dekreti“ v dogmatičnih zadevah očitno razglasili. Da pa se to ni zgodilo, je vzrok ta-le:

Nadškofje in škofje so hoteli, da naj se vse verske predloge še bolj na tanko pretresejo.

Po natankem premišljevanji so veliki govorniki vsim zbranim škofom svoje misli naznanili; bilo je okoli 26 škofov, ki so se namenili govoriti in dopuščeno je bilo to vsim, ter ni bilo mogoče, da bi bili vsi do 6. januarja na versto prišli; tedaj se je morala določitev v verskih rečeh odložiti za prihodnji čas, da bodo zbrani škofje svoje misli in svojo voljo v očitnih govorih natanko in razločno vsemu zboru na znanje dali. Tako naznanjena misel in volja škofov bo tedaj v podlago služila dekretom, ki se bodo naredili, tedaj očitno in za vselej naznanili.

To in nič drugega ni vzrok tega, da še ni bilo doveršeno, kar je bilo za 6. januarja v določitev namenjeno. V vsakem zboru deželskem imajo sklicani udje oblast govoriti, zakaj pa bi je tu ne imeli?

To sem opomnil zavoljo tega, ker razni časniki kvasijo razne neumnosti zastran vesoljnega zbora in zastran škofov, kakor da bi ne bili oni edini med seboj. —

Tu v Rimu veliko molijo ter sv. Duha na pomoč kličejo; pred vsako sejo prosijo vsi zbrani škofje pomoči sv. Duha — ter tudi ni dvomiti, da bo Bog duha edinosti med vse v zboru poslal, in da bodo oni med seboj v vsem edini to sklepali, kar nam in vsi cerkvi v današnjih hudih in žalostnih časih zamore k dušnemu pridu pripomoči.

Vi pa, pobožni katoličanje, tudi serčno k svetemu Duhu molite, opravljajte dobre dela in darujte jih Večnemu, zato da bi prav obiln svojo blagoslov razljal nad toliko znameniti vesoljni zbor. Prejemajte sv. zakramente prav vredno v ta namen, da bi Bog po tem vesoljnem zboru cerkvi in vladam več miru podelil in vse ljudstva pripeljal v en hlev ter bodo „vsi ena čeda.“

Ko govorim o verskih rečeh, o katerih se bo določilo po dekretih, ki jih bodo očetje vesoljnega zbora zložili in razglasili, naj pa nikar bralec ne misli, da zbrani očetje nove verske resnice ali dogme sestavljajo; — tega ne, ker naše vere resnice so vže zdavnej dognane; temveč zbrani očetje s svojimi določitvami in dekreti hočejo v okom priti, jezove in meje staviti onim krivim pravilom in pomotam, s kterimi današnji modrijani ne le učenih in prebrisanih, temveč tudi priprosto ljudstvo zapeljujejo, ter so tolikim vzrok pogube. Strup, ki ga imajo krivi nauki današnjih brezbožnih modrijanov v sebi, je v njih vodilih, ki so zlo učeno sestavljene, tako skrit, da ga vsaki ne najde; tedaj je treba se jim ustaviti tudi z veliko učenostjo in njih krive prekanjene vodila z nasprotnimi resničnimi pa enako učenimi vodili ovreči in uničiti; k temu pa je treba daljšega prevdaranja in posvetovanja, in zato se nekoliko zateza čas in se posamezne seje množijo.

Govorilo je zdaj že okoli 30 škofov, in zopet se drugi zapisujejo za govore; — tedaj še ne bo tako naglo dognan prvi del vesoljnega zbora, to je, tisti del, v kterem se bodo dekreti zastran verskih določb razglasili.

Po novem letu je bilo že pet kongregacij (shodov vsih škofov brez sv. očeta) in druga seja (6. januarja): zraven tega se zbirajo škofje skor vsaki dan po narodih in jeziki v posebnih (privatnih) zborih (uniones).

Govori lahko vsaki škof; vlada skoz in skoz prostost v tem zboru; pritoži se lahko vsak, ako mu ni kaj po volji, in je tudi zaslišan, in se prevdarja njegova pritožba.

Očetje vesoljnega zbora bodo tedaj važne sklepe

storili, ki bodo sčasoma dobre in srečne nasledke imeli med ljudstvi in narodi, ako bi se morebiti tudi precej prvi hip to ne vidilo. Sv. Duh je govoril po sv. očetu, ki so ta zbor sklicali, sv. Duh bo tudi govoril po zboru, kadar bo kaj določil.

Pred vsakim zborom škotje posamezno prihajoči v baziliko klečé molijo pred sv. Rešnjim Telesom (in sicer klečé na golih marmeljnatih tleh), potem vsaki izmed njih poklekne pred „konfesijo“, to je, pred oltarjem, pod katerim počiva truplo sv. apostelja Petra, moli tam en čas in na to gre vsaki na svoj prostor. Zborni prostor je skoraj pod velikansko kupljo, ali saj pod obokom, ki stoji 24 sežnjev visoko nad „avlo“ ali zboriščem. Zgubi se toraj glas govornikov tako zlo v velikanskem prostoru, da ni bilo mogoče govornika drugač umeti, kakor da je na tri plati eno in tisto reč povedal. Tedaj so na več plati velike zagrinjala in tapete obesili, ktere glas govornikov lové, ter je zdaj nekoliko ložej govornike umeti. Vsaka „congregacija“ ali shod škotov se prične s sv. mašo. Po dokončanem delu, kadar je nekoliko lepši vreme, je prečastite škofo viditi po cestah rimskega mesta sem ter tje, ko se s svojimi duhovni sprehajajo, in lepote in znamenitosti rimskega mesta pregledujejo. Nar več škofov se pri jasnem vremenu zbira na griču „Pincio“, ker imajo Rimci lepe sprehode, drevorede, vodomete, marmeljnate podobe itd. Sosebno jih je najti po cerkvah, in tam jih vidiš ponižno in pobožno moliti, in pa tako zamaknjene, da je prav lahko viditi iz vse njih obnaše, da dobro previdijo in spoznajo imenitnost in važnost svojega bivanja v Rimu, in da jih je tudi to prepričanje globoko presunilo, da treba jim je pomoči sv. Duha.

Kakor ima vsaki škof svoj gotovi kraj, kjer dar sv. maše opravlja, — tako pa tudi hodijo zelo radi k sv. maši v cerkve in na kraje, znamenite zavoljo sosebnih svetinj. Nar bolj gotovo vsaki škof bero saj enkrat sv. mašo v spodnji cerkvi sv. Petra. Stara cerkev ali bazilika sv. Petra je namreč bila 2 seznja globokeji od sedanje. — Pustili pa so bili takrat, ko so novo zidali, pod marmeljnatimi tlemi nove cerkve nekoliko nekdanje stare bazilike, in ravno pod sredo kuplje so tudi marmeljnate tla v širjavi 3 sežnjeve in v dolgosti 4 sežnjeve zdolbene, ter se po dvojnih prelepih marmeljnatih stopnicah gre doli v tako imenovano „Konfesijo“, t. j. grob sv. Petra, kteremu v čast je tu oltar postavljen; od tod se gre pod tlemi bazilike, ki jih močni oboki in stebri podpirajo, sem ter tje (po stari baziliki), in je še veliko družih oltarjev v ti podzemeljski cerkvi. V to spodnjo cerkev tedaj, na oltar sv. Petra — na njegov grob — pride vsaki škof sv. mašo saj enkrat brat, toliko bolj, ko je prav za prav vsacega škofo dolžnost, vsako četrto leto na grob ss. Petra in Pavla priti. (Limina apostolorum visitare debet). Tudi jaz sem imel čast, 9. t. m. v omenjeni spodnji cerkvi sv. Petra sv. mašo brati na grobu sv. ap. Petra.

Sosebni občutki serce v nemajo na tem podzemeljskem tistem kraju, pri košicah prvega med aposteljni, kteremu je gospod ključé nebeških vrat izročil. Spomnil sem se, kar se bere v Djanju apostoljskem, da je sv. Peter v Jeruzalem zbor sklical, kadar je bilo treba določiti zastran obrezovanja kristjanov, ki so bili iz nevernikov kristjanje postali. In sklenjeno je bilo z besedami: „Nam in sv. Duhu je dopadlo“ itd.

In ravno tistega sv. moža, ki je bil kakor prvi med aposteljni in glavar cerkve koncil sklical, in je pri zboru naj pred govoril, tedaj naj bolj veljavno besedo imel, ravno tega prvega glavarja in Jezusovega namestnika košice sem imel ravno pred seboj med celo sv. mašo. Vselej so bili dozdej ostanki njegovega sv. telesa med nami, pa še bolj vidno je ostal njegov duh

med nami, in na strani vsacega prvega glavarja katoliške cerkve, sosebno pa obdaja ta duh našega sedanjega poglavarja in Kristusovega namestnika Pija IX; — tedaj je tudi on v Rimu (smem reči, v današnjem Jeruzalemu) sklical aposteljne Jezusove, da tudi oni v imenu in s pomočjo sv. Duha vesoljnemu svetu določijo, kaj je storiti, da vlada mir, ljubezen in svetost, in da bode poslednjič le en hlev in ena čeda. S takimi mislimi sem serčno med sv. mašo prosil sv. Petra, da naj njegov duh vlada vesoljni zbor, da pa naj tudi prosi za mene ubozega grešnika, in za vse moje. Tudi drugod je viditi večkrat pri oltarjih očete vesoljnega zbora, ki sv. maše opravljajo po svetiših, kjer so svetniki pokopani; sej skoraj vsaka večji cerkev tukaj v Rimu ima na sredi tako imenovano „konfesijo“, to je, zdolbene tla in v dolbini lep marmeljnat oltar, pod katerim počiva kaki svetnik ali svetnica.

Tako ima bazilika sv. Janeza v Lateranu — prva naj imenitnejši cerkev za baziliko sv. Petra — tudi „konfesijo“ v sredi cerkve; tam ste hranjene glavi sv. Petra in Pavla (trupli ste namreč v zadevnih svetiših sv. Petra), in pa sv. Timoteja. Vmes pa obiskujejo škofoje tudi razvedrilnice. Napravijo namreč po katol. vstavah (institutih) tu in tam predstavljenja in besede. Naš prevzv. nadškof so bili 9. janv. pričujoči v avstrijskem hospicu „all Anima“, kjer so bili udje rokodelske družbe (Gesellenverein) igro napravili in sicer „Jožef, Marija, pa Jezus v jaslih“, — in več oddelkov iz „Fabiola.“ Prav dobro so igrali, in lepo je bilo viditi krepke mladenče avstrijske; tudi se je pri vsaki igri razodeval njih katoliški duh. Po igri so prevzv. kardinal Švarcenberg igralce prijazno in podučljivo ogovorili ter jih k stovitnosti v dobrem opominjali.

Pričujočih je bilo tudi še več družih višjih pastirjev, kakor Celovski, Solnograški, Sekovski . . .

Obilno obiskujejo škotje cerkev sv. Andreja (Andrea della valle). Ta cerkev je zlo konci mesta, velika, z lepo kupljo, z dragim marmeljnom znotraj skoz in skoz vložena, z deseterimi stranskimi kapelami, in ima podobe od znamenitih malarjev in kamnarjev. Tu se slišijo cerkveni govori, zjutraj ob 6 in zvečer ob 7 v laškem, o poli dveh v francoskem, ob 11. dopoldne po versti ali v poljskem ali nemškem, španjskem ali angleškem jeziku. Velika sv. maša je ob 10, ki jo bere vselej kateri izmed pričujočih škofov, ob 4 popoldne je blagoslov s presv. Rešnjim telesom.

9. tega meseca dopoldne je kardinal Bonaparte kerstil 2 odraščena zamorca v cerkvi nunski Jezusovega Serca, pri sv. Trojici na griču Pincio. Tudi tu je bilo pričujočih precej očetov vesoljnega zbora. Zavoljo velike gnječe nisem veliko videl, akoravno sem se bil na visok kraj spravil.

Umerl je zopet Orlando Vasquez, škof v Panami v Ameriki. V očitnem zboru ga je kardinal predsednik v molitev vsim pričujočim škotom priporočil in pokopan je v cerkvi „Maria sopra la Minerva“ (kaj lepa, v gotiški obliki zidana cerkev, od ktere o drugi priložnosti kaj več). Bil je še le 60 let star. Več škofov je že starih in tako slabotnih, da jih morajo pod pazduho voditi po cerkvi sv. Petra, kadar v zbor pridejo in iz zbora gredó, — in prišli so nekteri iz daljnih krajev; kolika gorečnost in vnema za korist vesoljne sv. cerkve!

Stroški za priprave k vesoljnemu zboru so bili veliki, samo zborna dvorana stane okoli 300.000 gld., pa sv. oče tudi veliko izdajo za veliko revnih škofov, ki na njih stroške tu v Rimu živé. Pač veliko dobroto tedaj storé katoličani naše ljube slovenske dežele, kateri prostovoljno kaj darujejo za stroške vesoljnega zbora, ker sv. Oče so v denarstvenih zadregah, od kar jim je laško frajnavrarstvo toliko dežele odgriznilo. Mi du-

hovni, kar nas je v Rimu, za vas dobrotnike sv. očeta serčno molimo na grobih ss. Petra in Pavla.

Pelinovec.

Škofje vesoljnega zbora. Očetov vesoljnega zbora vatikanskega je okoli 750. Med njimi se 680 škofov tako-le deli: Skofov francoskih 81; dvojne Sicilije 68; iz Piemonta 20; iz Toškanskega 10; Lombardobenečanov 10; Modenci 4; Parmanca 2; iz rimskih držav 62; Ircev 19; iz Kanade 9; iz Angleškega in naseleb 27; iz zedinjenih ameriških držav 40; iz Avstrije 43; Prusijanov 8; Bavarec 6; Španjolv 40; Mehikancev 9; iz raznih južnih ameriških držav 30; Portugalca 2; Belgijancev 6; Holandeži 3; iz Švice 4; s Turškega 12; z greških otokov 4; raznih jutrodeželskih obredov 42; iz neverskih krajev (in partibus infidelium) — veči del misijonarjev 119. To je gotovo silovita moč po vsi zemlji! — Verjemite „pseudoliberalci“, da ste vi vsi skup pritlikavci, streški in strašno zanikarni piškavci proti njim. Dasiravno je očanec satan vaš učitelj, prijatelj in vojvoda, in vi njegovi pokorni sužnji, — pa se vender smeja vaši neumnosti in berlavosti. Kolike množice prostih ali svobodnih vojšakov imajo ti pod seboj! Vi pa kaj imate? Sami tlačanje — delate ali za denar, ali pa za malo mesenosti, ki vam bolj diši kakor duhovna prostost. In kaj bote opravili s svojim sovraštvom? Če enega teh duhovnih vojvodov razžalite, se milijone serc nad vami zgrozi; če enega v ječo veržete, jih cele cerkve zanj molijo; če enega oropate in okradete, se celemu svetu gnjusite; če enega ubijete, jih 10 iz njegove nedolžne kervi pricvete.

Laški naučni minister Cesare Correnti menda izdeluje osnovo neke mavtarske postave, da bi zaterl bogoslovni nauk. To je že od l. 1859 veliko lahunskih frajmavrarjev poskušalo, mogoče pa je, da čez zadolženo in po liberalskih goljufijah in framasonskih žaljenjih tako silno izpito Italijo še poprej vse druga povodenj pride. Ali so vladarji res tako slepi in ne vedó, da so mavtarji enako sovražni veri, kakor vladam in vladarjem?

Razgled po svetu.

Novo francosko ministerstvo, kakor se misli, Rimu ne bo sovražno, in njegova politika utegne biti mirna. Predsednik Ollivier se je sam večkrat naznaoval za pravega katoličana.

Rimska državica, odkar je oropana, ima 60 milijonov izdajkov in le 30 milijonov prihodkov na leto. Ko bi papež ne bili oropani in okradeni, bi lahko izhajali, tako pa morajo verniki po vesoljnem svetu z milošnjo pomagati. Liberalci so v tej reči pravi trinogi, oni ne privošijo sv. očetu poropanega nazaj, pa ne privošijo jim tudi milošnje vernikov! Ali vidite, kaki „humanizem“ ali človekoljubnost imajo lažliberalci? —

V Levovu in Krakovem so neki misel sprožili, da hočejo po vsih znamenitih mestih po Galiciji napraviti katoliške družbe, ki bodo z vsimi postavnimi pomočki katoliško reč branili zoper pogreznjenost sedanjega časa in zlasti zoper nevarnosti, ki katoličanom proté od judov. Današnji čas, ko le denar vse veljá, katoliška reč pač velikrat terpi krivico, ker si ne more z denarom gazi delati. Družbe bodo ložej jezove stavile, kjer jih posamezni ne morejo.

Vesoljni zbor. Med tem, ko se naše „mavtarske cajtenge“ zoper papeža derejo kakor razdraženi rokomavžarji in o nekakem razporu med očeti v zboru lažejo kakor bi orehe tolkel, pa „Unità cattolica“ to-le naznanilo ima iz Rima od 8. prosinca: „V cerkvenem zboru vse prelepo naprédva (a meraviglia), et om-

nia honeste et secundum ordinem fiunt (in vse se godi spodobno in v redu).

Rusko-poljsko. Rusija je menda spoznala, da z zatiranjem poljske narodnosti ne skezá. Pripravlja se torej poljsko narodnost priznati ter ji v zvezi z Rusijo nekako posebno vravnavo dati. Cislajtansko ministerstvo pa vedno čénca s Poljskim, kakor z drugimi slovanskimi stebli, kaj določnega dognati. Rusija na to namerja, pravijo „Tir. Stim.“, da „Avstro-Ongerii“ kakor „Ruso-Polonija“ okovarjena nasproti stoji... Mi pa tudi pritem pristavljamo, kar povsod veljá. Gleda naj se, da se tudi s cerkvijo pogaja in „paktira“, zakaj ona je močnejši, kakor vse stranke in narodnosti.

Razne novice V Bocen-u na Tirolskem se snuje katoliška konservativna družba za mesto in njegovo okrožje. — Na Laškem so še zmiraj upori zavoljo novega mlinskega davka. Klicali in kričali so poprej: „Rim, ali pa smert!“ Zdaj pa veljá že druga „viža“, kakor piše „Unità catt.“ namreč: „Mlinovina, ali pa smert!“ — Katoličani v stari Budi so sklenili, da hočejo šolam katoliško lastnijo ohraniti ter nočejo brezverskih. — Kloštri v protestanski Nemčii: Mesto Hannover šteje do 76.000 prebivalcev, med njimi samo 4000 katoličanov. Vender je mesca listopada bil razglašen poklic za obilne darove, da se napravi bolnišnica usmiljenih sester. Ta poklic je podpisalo 32 protestantov in judov, pa 3 katoličanje. Podpisali so, kakor sami pravijo ta poziv, ker so se sami prepričali, kako blaženo je djanje usmiljenih sester o vojski in v miru. — Krivošijani v Dalmaciji so se podali, se vé, da so pogodbe za-nje vgodne, in ravno to starko „Presse“ strašno kolje. Kaj neki, ako bi ravno to veljalo Nemcem ali judom? Menite, da bi tudi rojila? V sedanjem stanu smé Avstrija vesela biti, da je dobila Slovena Rodič a, kateri je imel zaupanje pri prebivavcih ter so se podali. Dvalisti pa naj se sami na persi udarijo, če jim ni prav. Ako se ne bode gledalo, da se vsi narodi spravijo, bode morebiti treba še več prijenjevati, kakor pa se je zgodilo v Dalmaciji. — V Rimu je zdaj veliko protestantov, ktere cerkveni zbor močno pretresa. Posebno jim je edinost katoliške cerkve močno ginljiva prikazen. Govoré šuntarji, da je veliko sporeke med škofi, čimú pa bi bili skupaj prišli, ko bi že tako bila v vsem čisto ena misel? V bistvu so edini, vsi so popolnoma zložni v vsih točkah trienškega zbora itd. — Iz Angleškega se slišijo naznanila, da so nekteri anglikanski duhovni šli v Rim poskusiti, da bi se dorazumeli z rimsko-katoliško cerkvijo. Ravno tako se menda nekteri greško-razkolniški škofje pripravljajo na pot v Rim. — Manjšina ministerstva (Taafe, Potocki, Berger) je odstopila, in večina ostane na kermilu. Ako tá ostane pri svojem programu, za Cerkev in Slovane ne kaže kaj bolje vreme, kot je bilo dozdej. „Novice“ v sedanjih okolišinah pričakujejo rešenja naravnost od svitlega cesarja, kakor v Dalmaciji. Bog daj!

Iz Ljubljane. „Tagblatt“ — predsednik obénega cerkvenega zbora.

Ta „razsvetljeni“ list razodeva v prvem spisu št. 8. t. l. toliko modrost, da je škoda, da v Rimu zanj ne vedó; sicer bi ga gotovo poklicali zboru za predsednika. Težko je razsoditi, ali mu je nevednost ali hudobna volja veči. Prav bogokletno bléde, da so to prazne besede, puhli izrazi, ako škofje v zboru terdijo: Z nami je duh Božji. Tedaj so prazne besede večne Resnice, ko obljubi apostelnom Duha resnice, da ostane pri njih vekomaj? Ali ne taji taki keršanske vere, kdor taji resnico Jezusovih besedi?

Dalje čénčá, da pobožni očetje v zboru hočejo slabemu človeku pripisovati Božjo vsegavednost, in s tim

malikovanje vpeljati! Kje, za Božjo voljo, se kaže v tem le najmanjši zapopadek o cerkveni nezmotljivosti? Naj bi pisac vzel le kak katekizem v roke, in bo našel odgovor na vprašanja: Kdo je nezmotljiv in zakaj, v katerih rečeh? Občni zbor ali nasledniki aposteljnov so nezmotljivi ne sami po sebi kot človeki, ampak Božja večna resnica in moč je, ki to po njih dela, tako da so zbrani škofje po Kristusovi obljudi le orodje, tako rekoč jeziki, katerih se Duh Božji poslužuje v ohranjenji keršanske resnice. Ali ne obsegajo tega že Jezusove besede: „Učite jih spolnovati vse, kar sem vam zapovedal: Glejte, jaz sem pri vas vse dni do konca sveta?“ In spet: „Niste vi, ki govorite, ampak Duh Božji, ki v vas govori.“ In drugje: „Ko pride Duh resnice, vas bo učil vso resnico.“ Ako so mu take obljudbe spet „le prazne besede“, kako se smé in hoče taki ultramodrijan še kristijana imenovati? Ali je pa po tih obljudbah človek vsegaveden in malik? Ali ni le Bog sam, ki po svojih služabnikih to dela? Ali pa morebiti Bogu ni mogoče, se v to poslužiti vsih viših pastirjev, ali pa le njih poglavarja? Je to mar Bogu težej storiti, kakor pa svoji cerkvi oblast dati, da grehe odpuša, in druge skrivne milosti deli?

V katerih rečeh je obljudjena ta Božja pomoč? Le v tem, kar je Bog razodel. Ako Bog razodeto resnico po škofih čisto ohrani, ali je mar to potem človeška vsegavednost? Sej Bog ni nikoli obljudil in cerkev nikoli učila, da je nezmotljiva v zemljopisji, zvezdoznanstvu, v občni zgodovini in družih vednostih, ki Božjega razodenja ne tajé. Naj se tedaj Tagblatt ne boji cerkvene nezmotljivosti, sej se zato zemlja ne bo na drugo stran vertila!

Ali naj nam pa Tagblattov ultramodrijan pové sredstvo, po katerem bi bil Kristus bolj modro in gotovo mogel skerbeti za ohranjenje svoje čiste resnice? Ali mar s tem, da bi vsak sam sodil, kaj je res? To bi bil res novi verski babilon, kakor je pri tistih vercih, ki so se od cerkve odločili.

Tagblatt dalje toži, zakaj neduhovni pri zboru ne glasujejo, in da ti niso dali škofom mandata, poslanja ali pooblastenja za zbor. Kdaj pa je dana neduhovnim ta obljudba, kakor škofom? V katerem vesoljnem zboru pa so določivno glasovali neduhovni? Komú pa veljajo nasproti Jezusove besede: „Kdor cerkve ne posluša, ga imej za grešnika in nevernika?“ — Mandata pa škofje ne potrebujejo od tagblattovcev, ker ga imajo od Njega, ki je rekel: „Kakor je Oče mene poslal, tako jaz vas pošljam; — prejmite sv. Duha —“; vendar, ne zamerite, tagblattovci, da spet take besede omenim, sej so menda spet „prazne fraze“!

Neslanež dalje bléde, da so neduhovni sicer le kot heloti! Ali so podložni kakega kralja tudi heloti? ali izvrstni vojaki izvrstnega vojskovodja tudi le mevže brez glave? Kakošne helote pa ti delaš, ki se pehaš in potiš za državno „omnipotenclerstvo?“ —

Ali ni med vernimi in njih višimi živa zveza? Ali viši ne išejo „vsim vse postati, da bi vse Kristusu pridobili?“ — In kako da verni skozi toliko stoletij niso spoznali „svoje nevredne zadeve“ in so v svoji „nespameti“ duhovnim višjim pokorščino skazovali, in še le Tagblattov napuh to tako žuli?

Zadnjič se boji pisun, da bo zbor sklenil dogme zoper človeško pamet, in že zdaj zoper nje protestuje! Ako prideš v norišnico, ti bo skorej vsak norec rekel: „Jaz sem pameten, drugi so neumni“. Tako je tudi s pisacem tega sestavka. Ali je on nespameten ali je skozi 18 sto lét toliko milijonov ljudi bilo nespametnih! Sicer se Tagblatt sklicuje na „majoritet“ — večino; ali se ne

bo tudi tukaj? Ali so v vsakem oziru, po dušni zmožnosti in učenosti veliki cerkveni učeniki od prvega do zadnjega stoletja nespametne dogme verovali, in še le „Tagblattovi“ in „Pressini“ pritlikovci so spoznali nespamet cerkvenih resnic? In kaj bo ta bebec protestoval zoper nove dogme, — sej tudi starih ne veruje in je že zdavno s svojo vero na kant prišel. Smešno in neslano je le to, da se tako revše drugim za učenika vsiljuje!

Iz vsega sestavka pa se vidi, kako daleč napuh in strast človeka pridervé; in kako na poti je torej takim keršenim in nekeršenim modrijanom katoliška cerkev, ktera tirja med drugimi čednostmi tudi pokorščino in zatajevanje, po besedah: „Bonitatem, et disciplinam, et sicientiam doce me.“ (Ps. 118.) (Prihodn. „Laibaherici.“)

Pasijonske razkazovanja g. Šneider-ja, ki smo jih bili undan omenili, se prav obilno obiskujejo; enkrat je moralo veliko ljudi odstopiti, ker so bili vsi prostori prenapolnjeni. Skazovanja so vse skozi spodobne in mnoge predstave prav močno ginljive. V nedeljo in ponedeljek bote v Ljubljani zadnji predstavi po prenarjenem razkazu. Iz Ljubljane se podá g. Šneider s svojimi ljudmi v Kamnik, kjer bode v četrtek prvo skazovanje. — Nekterim okolišine teh predstav še niso jasne, takim naj omenimo, da razkazovanje Kristusovega terpljenja z živimi osebami ima pobožen in spodbudljiv namen, ki ga pri razumnih tudi doseže. —

Šolsko. G. deželni predsednik naznanuje v „Laibachztgi.“, da zastran reda v šolskem obiskovanji je v preteklem letu veliko pomanjkljivega, pa da mem poprejšnjega leta je veliko manj mladine v šole hodilo. — Čudno se to strinja z naznanili, ki so došle do g. predsednika: da naj veči večina duhovnov in kateketov se je s polno radovoljnostjo in gorečnostjo poprejelo novih šolskih naredb. Če so bili šolski gospodje goreči v zverševanji šolskih opravil, in so vendar šole pešale, nas to mora na novo prepričati, da naj večega blagra je v šolah le ondi pričakovati, kjer so po vsem v taki vravnavi, kakor jih cerkev želi. Naj pristavimo tukaj skušnjo iz svobodne Amerike. „Blahovést v Pragi 5. pros. 1870 ima to-le naznanilo: Deržavne brezverske (brezkonfesionalne) šole, ktere so bile po postavi po vsih krajih vstanovljene, so skorej prazne, in pa tako, da eden novojorških neverskih listov vlado spodbuja, da naj otroke s silo goni v deržavne šole. Temu nasproti pa se od katoličanov vstanovljene in ohranjene šole povsod močno obiskujejo; tako n. pr. v samem mestu Cincinatu hodi 15.000 otrok v katoliške šole.

Imenovanja. Preč. gosp. Fr. Anžlovar, dekan v Cirknici, je postal kanonik v Novem mestu; preč. g. Jož. Novak, duh. pom. v Žužemberku, pa dekan v Kočevji.

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta. Nekdo 40 kr. — 1 gl. 5 kr. (najd. den., za ktereга se ni zvedil lastnik).

Pogovori z gg. dopisovavci.

Gosp. Jož. Jaklič v Pr. Vse opravljeno. — Rocelj čit.: Opravili pri založn. — G. J. S. v L.: Oddali. — G. Tom. Z.: Valde gratum. — Jož. Mrak: Oddali. — Gosp. Ant. K. pri sv. Lor.: Sporočili pri založn. — G. Ant. L.—z: V slov. ne, ampak v latinskem, nemškem, italijanskem jeziku. — G. Br. V.: Kar bo moč; hvala za spom. — G. A. P.: Vse vravnano. Več pesnikom: Prosimo poterpljenja; mora se gledati na druge raznotere tvarine, pa tudi pesmi se ne bodo zanemarile; treba jih je pa dostikrat precej ceniti. — G. O.: Eden grat., eden po navadni ceni. — G. o. J. v G.: Hvala! List naročen. — G. Ant. Kl. Vravnano.